

Дитина дошкільного віку – це особливий читач. Вона може бути або слухачем тексту, сприйняття якого починається з розгляду відповідної ілюстрації, або ще недосвідченим читачем, для котрого сам процес читання є складною інтелектуальною діяльністю, що потребує значної уваги та сконцентрованості. Кожна дитяча книга має великий вплив на дитину: інформує про щось нове, дає їй нові знання; виховує розумово, морально, естетично; збагачує, уточнює й активізує словник.

Отже, дитячі книжки відіграють значну роль в естетичному вихованні дошкільнят, розвитку й удосконаленні їх естетичних почуттів, сприйманні явищ життя крізь призму людських взаємин. Залучення дітей дошкільного віку до книг сприяє формуванню в них естетичної свідомості, творчої активності, збагачує їх духовно, розвиває їхні природні таланти, художньо-творчі здібності.

Література

1. Лалаєва В. Естетичний розвиток дітей раннього віку / В. Лалаєва // Дитячий садок. – 2015. – №17. – С. 7-9.
2. Муснікова Є. Формування у дітей сприйняття прекрасного шляхом оволодіння цінностями духовної культури / Є. Муснікова // Світ дитячих бібліотек. – 2006. – № 4 (21). – С. 27-29.
3. Образцова В. Художньо-естетичне виховання дошкільників / В. Образцова // Дитячий садок. – 2015. – №11. – С. 32-33.
4. Огурцова С. Формування естетичної культури у дошкільному дитинстві / С. Огурцова // Дитячий садок. – 2004. – №8. – С. 23-26.
5. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка / Т. І. Поніманська. – К. : «Академвидав», 2004. – 456 с.

УДК 37:005.332.4:339.92(477:4)(043.2)

ГАЛЬОВИЧ І.І., ІЛЬТЬО Г.Ф.,
Мукачівський державний університет

ПОЛІТИЧНА СВІДОМІСТЬ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ

Актуальність вивчення проблем формування сучасної політичної свідомості в суспільстві перехідного типу, яким сьогодні є українське суспільство, не викликає сумнівів, оскільки йдеться про історичний вибір шляху розвитку. Цей вибір робить підростаюче покоління, яке стало по-іншому сприймати політичне життя після подій Помаранчевої революції та Майдану як паростків громадянського суспільства. І це не дивно, що політика стала цікавити молодь, як свідомих громадян своєї держави. Тому актуальність дослідження зумовлена потребами соціальної практики та умовами політичної кризи [2, с.34].

Деякі автори, зокрема О. Валєвський, Д. Видрін, В. Журавський, В. Согрін, К. Холодковський, розуміють політичну свідомість як відображення політичних відносин, політичного життя загалом. Значення цієї позиції полягає в тому, що в ній наголошується на визначній ролі класових інтересів і політичних відносин.

Автори К. Гаджиєв, А. Уледов, Г. Щедрова розглядають політичну свідомість крізь призму політичної влади. Вони виокремлюють стрижень предмета відображення політичної свідомості – проблему політичного адміністрування, політичного панування та управління. В. Бебик, Л. Гордон, М. Михальченко вказують на їх органічний зв'язок з економічними відносинами, потребами та інтересами різних верств населення. Інакше кажучи, політична свідомість визначається як відбиття політичних та економічних відносин.

Істотно сприяли дослідженню політичної свідомості В. Андрущенко, В. Бабкін, Е. Баталов, В. Бебик, Д. Белл, З. Бжезинський, К. Гаджиєв, Є. Головаха, Б. Грушин, Г. Дилігенський, В. Кремень, І. Кресіна, І. Курас, М. Михальченко, В. Мшвенієрадзе, Л. Нагорна, Л. Півнева, В. Ребало, О. Рудакевич, М. Сазонов, П. Сергієнко, А. Уледов, О. Фісун, С. Хантінгтон, О. Шестопап, Л. Шкляр.

Без підвищення рівня політичної активності громадян (зокрема, молоді) ні вивести економіку з кризи, ні закласти основи правової держави і громадянського суспільства неможливо, не може бути й мови про становлення в її середовищі нового типу політичної культури, орієнтованої на створення демократичного суспільства в незалежній Україні. Ті вчені (Е. Афонін, І. Бекешкіна, Є. Головаха, Н. Паніна, М. Томенко), які працюють у галузі політичної соціології, намагаються розкрити змістовні характеристики різних типів і видів політичної свідомості: демократичної, авторитарної, традиційної, бюрократичної, лояльної, бунтарської. Особлива увага приділяється вивченню її ідеологічного і масового рівнів, масового і спеціалізованого видів.

Соціальні психологи, які вивчають політичну свідомість, зокрема Ю. Замошкін, Г. Почепцов, М. Фролова, О. Шестопап, прагнуть поєднати розгляд суспільного змісту цього феномена з аналізом індивідуальних та групових механізмів його функціонування [1, с.84].

Свідомість є продуктом людської діяльності, вищою формою відображення, продуктом спілкування, соціальної взаємодії. Основні властивості свідомості: універсальність, предметність, цілеспрямованість, об'єктивність, активність. Особливостями свідомості дослідники називають: чуттєву і раціональну форму; удосконалення раціонального ступеня; розвиток у людини особливих форм раціонального пізнання [4, с.47]. Отже, свідомість є складною сукупністю відчуттів, уявлень, думок, ідей і почуттів.

Політична свідомість являє собою складне, багатоструктурне, суперечливе явище, зумовлене історичними, соціально-економічними, соціокультурними, етнічними факторами. При вивченні політичної свідомості ми виділяємо гносеологічний, соціологічний та конкретно-історичний підходи. При гносеологічному підході виділяють емпіричну та теоретичну свідомість. В емпіричній свідомості фіксується безпосередній, буденний практичний політичний досвід людини [5, с.56].

Отже, саме категорії політичної свідомості і політичної культури найближче підводять нас до розуміння атмосфери політичного життя, специфічної і неповторної у кожній країні політичної культури та навіть у різних її частинах. Без неї неможливо збагнути, чому певна кількість індивідів обирає ту чи ту політичну орієнтацію, форму політичної поведінки, чому однотипні політичні інституції по-різному діють і по-різному сприймаються у різних країнах, що є відображенням певного національного менталітету.

Література

1. Бондаревич І.М. Духовна цілісність особистості: дійсність і перспектива : [Монографія] / І.М.Бондаревич. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2016. – 162 с.
2. Вашкевич В. М. Історична свідомість сучасної молоді: до методології дослідження / В. М. Вашкевич // Вища освіта України. – 2017. - № 4. – С. 74.
3. Вашкевич В. Ціннісно-світоглядні настанови молоді в сучасних умовах. Гілея: науковий вісник : [зб. наук. пр]. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2018.- Вип. 73.- С. 205-209.
4. Воронкова В. Філософія : навчальний посібник / Валентина Воронкова. – К. : ВД «Професіонал», 2018. – 464 с.
5. Мельник В.В. Формування морально-світоглядних і культурних засад національної самосвідомості українського народу / В.В.Мельник // Гілея : науковий вісник : [зб. наук.пр.] - К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР». – 2017. – Вип.58 (3). – С.315- 326.

УДК 378.011.3-051:78:784

ГАСНЮК В. В.,
Мукачівський державний університет

МЕТОДИЧНА КУЛЬТУРА ВОКАЛІСТА

Нові тенденції в професійній освіті, її діалог з культурою людини як її творця і суб'єкта, здібного до культурної самоосвіти, стимулювали інтерес до дослідження феномену «методичної культури» вокаліста.

Методична культура є важливою сутнісною характеристикою професійної діяльності фахівців музичного мистецтва, сформованість якої створює можливості для успішної самореалізації, сприяє набуттю способів взаємодії з оточенням, досвіду вирішування і розв'язання педагогічних ситуацій. Попит на методично культурних фахівців мистецької освіти постійно зростає.

Аналіз досліджень з теорії вокального мистецтва засвідчив, що значна увага приділялася техніці постановки голосу, фізіології (Л. Дмитрієв, В.Морозов, О. Стахевич, І. Павлов, Л. Работнов та ін.); професійній підготовці вокалістів до виконавської діяльності (В. Ємельянов, В. Морозов та ін.); розвитку української вокальної педагогіки (В. Антонюк, Б. Гнидь, М. Жижкович та ін.); гігієні співацького голосу (А. Єгоров, Д. Люш); вокальній підготовці майбутніх викладачів (І. Гадалова, О. Маруфенко, А. Менабені, Ю. Юцевич, Г.Стасько та ін.).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>